

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia Historica X (2011)

Profesor

Profesor Gołębiowski w pamięci większości z nas pozostanie jako wybitny historyk gospodarczy. Jego pozycje naukowe na trwałe wpisały się w dorobek obejmujący przemiany społeczno-gospodarcze Polski międzywojennej i wiele wskazuje na to, iż publikacje te przez długie lata będą cenione wśród badaczy dwudziestolecia międzywojennego. W mojej pamięci szczególne miejsce zajmuje wydawnictwo źródłowe *Kapitał państwowy w spółkach prawa handlowego u schyłku Drugiej Rzeczypospolitej. Szczegółowe sprawozdania z działalności przedsiębiorstw o kapitale mieszanym za rok 1937 względnie 1937/1938* wydane w 2004 r. przez Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej. Edycje źródłowe do dziejów Polski pierwszej połowy XX wieku należą do rzadkości. Zapewne wynika to z faktu, że ich adresatem jest wąska grupa odbiorców, naukowcy zajmujący się najnowszymi dziejami oraz studenci interesujący się tą problematyką, oraz obfitości źródeł drukowanych, z których mogą korzystać historycy XX wieku, jak i niechęci wydawnictw do publikacji źródłowych, z powodu ich nierentowności. Pomimo tych przeszkód Profesorowi Gołębiowskiemu udało się doprowadzić do ich wydania, które spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony nie tylko historyków, ale także i ekonomistów. Mimo upływu dziesiątek lat kwestia udziału i sposobu funkcjonowania sektora państwowego w gospodarce rynkowej pozostaje ciągle aktualna, szczególnie w dyskusji dotyczącej prywatyzacji przemysłu. Wkrótce po ukazaniu się *Kapitału państwowego w spółkach prawa handlowego...* miałem przyjemność kilka razy spotkać się z Profesorem. Rozmowy, jak zwykle w takich sytuacjach, dotyczyły ostatniej publikacji, a zwłaszcza znaczenia edycji źródeł. Wtedy nie przypuszczałem, że będą one tak ważne dla mojego dalszego rozwoju naukowego. Podczas tych spotkań Profesor Gołębiowski uzmysłowił mi, że wśród wydawnictw źródłowych dotyczących historii gospodarczej XX wieku brakuje pozycji poświęconych rolnictwu i jego miejscu w polityce finansowej poszczególnych rządów polskich. Jako przykład podał Państwowy Bank Rolny, największą na ziemiach polskich w pierwszej połowie XX w. instytucję kredytową specjalizującą się w finansowaniu rolnictwa, obrotu płodami rolnymi i produktami hodowlanymi, przetwórstwa artykułów pochodzenia rolniczego. Namawiał do kontynuacji publikowanych w dwudziestolecium międzywojennym rocznych *Sprawozdań Państwowego Banku Rolnego*, obejmujących okres

1922–1938. Po kilku latach, które minęły od tamtych rozmów, okazało się, jak twórcze były inspiracje Profesora. Dzięki jego wydatnej pomocy merytorycznej oraz cennym wskazówkom edytorskim w 2009 r. doszło do skutku wydanie *Dokumentów do dziejów Państwowego Banku Rolnego. Tom I: 1938–1944*, a kolejne cztery tomy są w przygotowaniu i będą się ukazywać sukcesywnie. Z pewnością i z ich publikacji byłby dumny także Profesor Gołębiowski, jako ich współtwórca.

Miroslaw Klusek